

'Meer rechten voor actieve burgers'

CDA-denktank: Meebeslissen over woningbouw, scholen en zorg

VAN ONZE REDACTIE POLITIEK

Het Wetenschappelijk Instituut van het CDA wil lokale gemeenschappen via een wet zeggenschap geven over maatschappelijke keuzes die woningbouwcorporaties, scholen en zorginstellingen maken. Door mee te praten, kunnen mensen weer het gevoel krijgen dat die instituten, die hun voorouders honderd jaar geleden hebben opgericht, 'van hen' zijn. De denktank van het CDA vindt ook dat actieve burgers die zelf initiatieven nemen, veel meer ruimte en rechten moeten krijgen.

De traditionele maatschappelijke ondernemingen zijn verweesd en niet meer verbonden met de gemeenschap, schrijft het Wetenschappelijk Instituut in het rapport 'Het CDA en de maatschappelijke onderneming', dat het bureau vandaag presenteert.

Via een wet op de maatschappelijke onderneming wil de CDA-denktank dat soort publieke organisaties dwingen om bijvoorbeeld huurders via een maatschappelijke raad invloed te geven op beslissingen over de vraag voor welke groepen een corporatie bouwt. Zo'n raad heeft het dus over bredere thema's dan de strikte belangenbehartiging in huurdersverenigingen.

Tegelijkertijd krijgen initiatieven van burgers meer speelruimte in het wetsvoorstel, waarvan het wetenschappelijk instituut hoopt dat de CDA-fractie er werk van gaat maken. Naar Brits voorbeeld moeten bewoners die bijvoorbeeld samen het groen in hun buurt willen onderhouden het recht krijgen mee te dingen naar een opdracht van de gemeente (right to challenge). Ook moeten zij een bod kunnen uitbrengen op maatschappelijk vastgoed dat wordt afgestoten

(right to bid).

VANDAAG 3

'Geef mensen hun organisaties terug'

Ergens ging het mis

Begin vorige eeuw richtten gewone mensen via kerken en vakbonden scholen op, woningbouwverenigingen, ziekenhuizen. Ze legden elk dubbeltje opzij voor hun eigen, levensbeschouwelijke voorzieningen en de besturen werden gevuld met mensen uit eigen kring. Nu zijn corporaties en middelbare scholen vaak molochten, met duizenden 'klanten' en bestuurd door managers die nogal eens in opspraak raken - zie woningbouwcorporatie Vestia of scholenkoepel Amarantis. Zij hebben de binding met de gemeenschap verloren.

Het vierde kabinet-Balkenende (CDA, PvdA, ChristenUnie) wilde met een wetsvoorstel op de maatschappelijke onderneming deze publieke organisaties weer meer verankeren in de samenleving. Dat voorstel is dit jaar ingetrokken; het is aan een machtsstrijd tussen politiek en middenveld ten ondergegaan, schrijven de opstellers van het nieuwe CDA-rapport over de maatschappelijke onderneming, Raymond Gradus (directeur van het wetenschappelijk instituut) en Willem van Leeuwen (oud-directeur van Aedes, de koepel van woningcorporaties). Zij denken dat een wetsvoorstel nu meer kans zou maken, omdat het beter aansluit bij de gemeenschap en de 'doe-democratie', het brede palet van actieve burgers die allerlei voorzieningen zelf opzetten.